

נאמר של נייר

רופא ו/או סופר שרוצח את גיבוריו * תרומת י.ב.מ.

לתרבות * חיים וייצמן בתמונות * פאטריק קים" מפכ"ל המישטרה

כתבי-עת

מחשבות

הכל החל בכתבי-עת, שראה לאור לעי- תים בלתי-מומנות. בהוצאת חברת המחשבים י"במ - ישראל - תחת הכותרת מחשבות, בעריכתו של צבי ינאי. מחשבות היה כתבי-עת שונה בנוף כתבי-העת בישראל, הן בשל פירומו שלא על בסיס מיסחרי, וכן, היותו כתבי-עת שלא הוצא למכירה בדוכני-העיתונים, והופץ בקרב אוכלוסיות מצומצמות, הנחשבות לאוכי- לוסיות בעלות איכות. באחרונה חלה הפי- סקה זמנית בהופעתו של מחשבות.

בינתיים, פירסם צבי ינאי, העורך וחברת י"במ, המישה קבצי-מאמרים האוצרים בקירכם את מיבחר הרשימות שפורסמו במחשבות. בהמישה קבצים אלה מתפר- סמים מאמרים מרתקים מאת פרופ' ישעי- יהו ליכוביץ על החיים על מיכאניזמי החיים ועל התהוותם + נידור-פיסיולוגיה, נידור-פיסיולוגיה וקירבנטיקה בקובץ הראי- שון, תחת הכותרת חיים, דת ומדע. בקובץ זה מתפרסם גם ראיון עם פרופ' כ"י עמי שרפשיץ תחת הכותרת על המוות ושיחה עם פרופ' משה שנדרל האס- אלוהים מוסרי?

הקובץ השני, המוקדש לאמנות הקולנוע מקבץ בין דפיו חומר על עיקר היצירה הקולנועית של שנות השישים וראשית השבעים. אם זה ניתוח סרטו של ויס- קונפי מוות בוונציה המבוסס על גובלה מאת תומאס מאן, ועל הסרטים בושה ופרטונה לאינמאר ברגמן. על הקוני- פורמיסטי של בארטווצ'י, ההודאה של קוסטא גבראס. שיחה בלתי-מקובלת עם המשורר חיים גורי על סיפור הספר המשוגע, וכן גם בחינת הסרט אלווירי מאדיגן בבחינה של אדיאה של אהבה, וגי- תוח סיפורתי של הומו פאבר מאת מאקס פריש. לא ניפקד מקומה של ביקורת על הסרט בריאפ של אנטוניוניו, וראיון עם ינאי תומרקין על פסלי הברזל שלו.

הקובץ השלישי של מחשבות עוסק בפיי- זיקה, מתמטיקה ומחשבים והוא נפתח בי- רשימה איינשטיין והאיש הפשוט על הזמן, רשימה שהיא בחינת נסיון המחשה פשוט של פיענוח תורתו של המלומד המנוח, פרופ' מיכאל רבין בוחן ברשימה את הגמול שבין המתימטיקה ומדעי המחשב, וראיון מרתק עם פרופ' יהושע בר-הלל המנוח, תחת הכותרת מבט חדש על מותר האדם מן המחשב ותגובתו של פרופ' ישעיהו ליכוביץ לרשימה זו. בקובץ זה, בולט גם עימות תחת הכותרת הפכ- נולוגיה - יריב או ידיד? בין ד"ר איזן עמית (כרוז) לבין הסופר עמוס קינן.

הקובץ הרביעי עוסק במדע, חינוך והיסי- טוריה תוך שהוא מביא גלריה של גי- שות בלתי-מקובלות העוסקות בגישות בל- תימקובלות, רשימה כמו על מדע ואנטי- מדע מאת פרופ' יוסף אגסי, או שיחה תחת הכותרת ארעיותה של הידיעה שנער- כה על ד"ר משה קרוי ועוד רשימות וראיונות במיסגרת זו. בולטת הרשימה הכתב לשיחור התנועה הבהון את האסי- פקטים השונים של כתב התנועה לכוריה אוגרפיה, אותו חיברו נועה אשכנז ואברהם באכמן. כתב, שפותח במתכו- ו

* מחשבות (5 קבצי מאמרים); (1) חיים, דת ומדע; (2) אמנות וקולנוע; (3) פיזיקה, מתמטיקה ומחשבים; (4) מדע, חינוך והיסטוריה; (5) הגות ואמנות. העורך: צבי ינאי / 88+82+76+80+80 תרומות, הוצאת י"במ - ישראל.

בעברית, מזכיר מאד את סידרת הטל- וויזיה המעולה שעליה הוא מבוסס. למרות העדר היבהובה של המנורה הכחולה, גר- תרת לה השפעת המדיום, שאפשר לכנותו ציוויליזציה. ספר זה ממשיך לתפקד כספר סיפור מתומצת על מהלכי ומגמות התר- בות האירופית, במשך מאות בשנים, למעט כמה פגמי תרגום.

קנת קלארק, שעבד בראשית דרכו בי- מחיצתו של מבקרה-אמנות המהולל בר- נרד ברנסון בפרינצה, ואחר כיהן במשך שנים כאוצר המחלקה לאמנויות יפות בי-

הפירמידות כפי שצוירו בידי המשורר שאול טשרניחובסקי (104 שנה להולדתו 20.8.1875)

מוסיאון באוקספורד, וכמהל הנשיונל גאלרי בלונדון, קלארק נחשב כאחד מי- אבות המגמה, שטופחה בידי מינהלת הי- בייביי בדבר היכולת של העשרת מידע הצופים על תרבותם, בעזרת המדיום הטל- וויזיוני.

הצלחתו הגדולה של סר קנת קלארק, היא הציוויליזציה שהפכה סידרה, שאפשר לי- כנותה כנס צאן צולאליד.

סיר קנת קלארק נכס צאן צולאליד

כאן המקום להעיר, שאיכות הביצוע וההדפסה של המהדורה העברית של הי- ספר, היא ברמה בינלאומית, נקייה ומיק- צועית ביותר, מהדורה הראויה להימצא על מדפים רבים.

הדר ליצור, "סיפורים", פורצת בורותו ועי- ברת כל גדר, אפילו את גדרות-החיל, ובעוד הוא מתאר, "חופי ברזל חרי מחש..." הוא מלגלג בקורא המנסה להבין כי הי- מדובר הוא ב"חופי ברזל חרי עוקץ..." וכו'.

תמלילים מרדמים בנוסח: "עמליה פר- צה אל החדר נירגשת. החולצה עליה לא רכוסה..." נראית כתרגיל כתיבה חובבני בארכאיות סיפורתית, הצועקת בגיחוכה בי- עידן לשונו הסיפורתית של יצחק כ"י נר, שכתבתו ניצבת כנר לנוכת עיניו

מקור

ארכאיות

בראשית שנות השישים, כאשר המו"לים הישראליים לא התעניינו ביצירה מקורית בכל מחיר, כפי שהם עושים כיום - עד לאונס עיניהם של הקוראים - היתה היר- פעתם של קבצי-סיפורים, בחינת ימי חג לסיפורת ישראלית. סופרים כעמוס עוז, אהרון אפלדד וא.ב. יהושע החלו דר- כם בסיפורת הישראלית, בפירסום קבצי- סיפורים, שראוי, קודם לכן בכתבי- העת של אותם ימים (קשת ועכשיו).

ספר ביכוריו-סיפוריו של יוסי הדר הצריך השוודי * אינו חג או מועד לסיפי- רות הישראלית, כי אם עוד אפיוודה סוצי- יולוגית מוזרה, שתימחק מתולדות סיפי- רות זו, מבלי להותיר רישום או עיקבות כלשהן.

הצריך השוודי מהווה מעין תיסמונת מגוחכת למדי של אהת מחלות-הילדות של הסיפורת-הישראלית, בחינת מחלה ששבה אליה למרות התבגרותה, סופלסוף.

יוסי הדר

תקווה שגורל חוליו טוב מגורל גיבוריו

ד"ר יוסי הדר, רופא במיקצועו, אינו מו- כיח כישרון סיפורתי משמעותי בזמנו הי- פנוי מרפואה, למעט, טיפוח אותה מחלת- ילדות, שאבחתה היא: חיבור סיפורים משעממים, מלאכותיים, ששום משמעות, ערך, כנות או כישרון-יוצר אינם מצויים בהם.

מכל שורת קליאה בקובץ הסיפורים הי- אמור, זועקת סינתטיות דוחה, שמקומה לא יכירנה בסיפורת העכשווית, שזכתה וניגמלה כאמור, ממחלות-הילדות של סיפי- רותנו הצעירה. ד"ר יוסי הדר מנסה בדפים אלה, להמחיש את, "כישוריו הסיפורתיים" בלשון משעממת ומלאכותית, העשויה מי- שאריות של כימיה מילולית, שאריות שר- זכו להתפגר ולנשור מגוף הסיפורת הישר- ראלית, כבר בסוף שנות השישים. גיבורי- בים בנוסח: "...שוב מבקשת ממני מחיי- לה..." ישכנו לאכול בצותא... העייפות נתנה בי את אותותיה (עמ' 19) "... לשון, שכל קשר בינה לבין התיחבור של נצח השפה העברית לבין העברית אחרי מיל- חמת שתי-הימים, מיקרי בהחלט, אם בכי- לל קיים, ברוב להיטותו של ד"ר יוסי

תרבות

ציוויליזציה

סר קנת קלארק, התארח במשך שברי- עות רבים במרבית חדריה-האורחים של ישי- ראל, באמצעות סידרת הטלוויזיה שלו, הציוויליזציה, שבמהלכה העניק תמונת תי- אורית של תהליך התפתחותה והתבגרותה של התרבות המערבית, תוך מתן גיטותים אישיים מאד, שהתבססו על יכולתו האי- שית לרתק אנשים באמצעות המסך הקטן. הציוויליזציה בגירסת קנת קלארק, גנרי- סח האלבומי שלו * שראה אור התודש

* קנת קלארק, ציוויליזציה, נוסח עב- רי: אביגיל וזאב באכלר, הוצאת מסדה, 482 עמודים (כריכה קשה + 48 לוחות צבעוניים).

* יוסי הדר, הצריך השוודי - סיפורים - הוצאת ספרית פועלים, 239 עמודים (כריכה רכה).